

Abstrakt

D'Revolutioun an de Fräiheitskampf an Ungarn am Oktober 1956 hunn zu enger vun de gréisste Fluchtbeweeegunge vun der ungarischer Geschicht gefouert. Ronn 200.000 Leit hunn d'Land an de Méint duerno verlooss. Déi meescht Flüchtlinge waren iwwer 15 Joer al, besonnesch jonk Männer, a koumen zu engem groussen Deel aus Budapest a senger Ëmgéigend. Déi meescht hu sech am November an Dezember 1956 op de Wee gemaach. D'Flüchtlinge sinn haaptsächlech iwwer Éisträich oder Jugoslawien an den Westen gaangen, woubäi nëmmen e klengen Deel zeréck an Ungarn koum. Ongeféier een Drëttel huet schlussendlech ausserhalb vun Europa en neit Doheem fonnt.

D'Emigratioun hat och bedeitend gesellschaftlech a wirtschaftlech Konsequenze fir Ungarn. Ënnert de Flüchtlinge ware vill Aarbechter, awer och méi wéi 20.000 Leit aus der intellektueller Schicht, dorënner Dokteren, Ingenieuren, Kënschtler an Universitätsstudenten. D'Land huet domat e bedeitenden Deel vu senger aktiver Bevëlkerung an héichqualifizéierte Fachleit verluer. Gläichzäiteg huet d'Flucht déi sozial Struktur vun der ungarischer Gesellschaft wäitgehend reflektéiert, sou datt déi 1956er Emigratioun sech duerch eng aussergewöhnlech sozial, berufflech an ideologesch Diversitéit charakteriséiert huet.

Éisträich gouf nom Ausbroch vun der Revolutioun zur éischter grousser Opnamstatioun. Ab Ufank November 1956 ass d'Zuel vun de Flüchtlingen do séier geklommen, a insgesamt goufen Honnerte vu Lageren an provisoreschen Ënnerbréngunge geschaf. Éisträich huet de Flüchtlingen temporäre Schutz an Asyl gebueden, war awer op international Hëllef ugewisen. Vill Länner – dorënner d'USA, Kanada, Groussbritannien, Däitschland an d'Schwäiz – hunn ungarisch Flüchtlingen opgehall. D'Organisatioun vum Weidertransport an d'Integratioun goufen zu enger gemeinsamer internationaler Aufgab.

Och Lëtzebuerg huet sech un dëser humanitärer Aktioun bedeelegt. D'Regierung huet finanziell Hëllef zur Verfügung gestallt an de deemolegen Ausseminister Joseph Bech ass perséinlech an Éisträich gereest, fir ungarisch Flüchtlingen fir d'Opnam zu Lëtzebuerg ze auswielen. Ufanks stoung dobäi d'Méiglechkeet vun enger séierer wirtschaftlecher Integratioun am Virdergrond, besonnesch an der Industrie, am Handwierk an an der Landwirtschaft. No ëffentlechen a politeschen Debatten huet sech awer eng méi staark humanitär Approche duerchgesat. D'Versuergung, den Transport an d'Ënnerbréngung goufen ënner anerem mat der Ënnerstëtzung vum Roude Kräiz, der Caritas an internationalen Organisatiounen organiséiert.

D'Archivfuerschung am Lëtzebuerger Nationalarchiv erlaabt et, d'Weeër vun dëse Flüchtlingen méi konkret ze rekonstruéieren. Dokumenter aus de Joren 1956 bis 1960 weisen, datt ungarisch Flüchtlingen a ville Gemengen am ganze Land ënnerbruecht goufen, ënner anerem zu Lëtzebuerg, Esch-Uelzecht, Déifferdeng, Hesper, Rémeleng, Rodange, Schëffleng an Ettelbréck. D'Quellen dokumentéieren och d'Schwieregkeete bei Visaen, Reesen, Familljenzesummeféierungen, Aarbecht a Sprooch, awer och d'Beméiunge vun de Lëtzebuerger Autoritéiten an Organisatiounen, de Flüchtlingen en Neistart ze erméiglechen. Bis Mäerz 1957 waren op de Lëtzebuerger Lëschten op d'mannst 219 Flüchtlingen erfaasst, och wann dës Zuel weinst onvollstännegen a fehlerhafte Registréierungen net als definitiv ugesi ka ginn.

D'Erënnerung un 1956 huet sech an der ungarischer Gemeinschaft zu Lëtzebuerg weiderentwéckelt. Relioun, kulturell Aktivitéiten an d'Grënnung vun ungarische Veräiner hunn eng wichteg Roll beim Erhale vun der Gemeinschaft gespillt. Och déi lëtzebuergesch Press huet d'Revolutioun an d'Arrivée vun de Flüchtlingen aus ënnerschiddleche politeschen a gesellschaftleche Perspektive dokumentéiert.

Am Joer 2026, um 70. Anniversaire vun der ungarischer Revolutioun an Onofhängegkeetskrich, soll dës Erënnerung duerch e Gedenkbam an eng Gedenkplack zu Lëtzebuerg zu Suessem dauerhaft sichtbar gemaach ginn. D'Initiativ soll un d'Schicksal vun de Flüchtlinge vun 1956 erënneren an gläichzäiteg d'Solidaritéit vum lëtzebuergesche Vollek an d'Ënnerstëtzung bei der Opnam an Integratioun vun den ungarische Flüchtlinge wërdegen. Si steet domat fir Fräiheet, Hoffnung, Ausdauer an Zesummenhalt – Wäerter, déi och un déi nächst Generatiounen weidergi solle ginn.